

Bilag 3.

Tyskland.

Tanken om at lade Arbejderne danne særlige Udvalg til Varetagelse af deres Interesser i de forskellige Virksomheder er ikke af helt ny Dato i Tyskland. Allerede en i 1891 indføjjet Ændring i »Gewerbeordnung« indeholder Bestemmelse herom. Paa Grund af passiv Modstand fra Arbejdsgivernes Side fik denne Bestemmelse imidlertid ikke større Betydning.

Det egentlige Grundlag for Institutionen blev lagt ved Gennemførelsen af Loven af 1916 om civil Tjenestepagt, hvis § 11 fastsatte, at der paa visse Arbejdspladser, hvor der regelmæssigt beskæftigedes mindst 50 Arbejdere, skulde oprettes staaende Arbejderudvalg og Funktionærudvalg, der skulde virke for en god Forstaaelse dels imellem Arbejderne indbyrdes dels imellem disse og Arbejdsgiveren, og endvidere skulde lade Arbejdernes Andragender, Ønsker og Besværinger med Hensyn til de forskellige Arbejdsindretninger, Velfærdsforanstaltninger paa Arbejdspladsen samt Lønninger gaa videre til Arbejdsgiveren.

Efter Revolutionens Udbrud ophævedes den nævnte Lov, dog med Undtagelse af netop Bestemmelserne om Arbejder- og Funktionærudvalg.

Under 23 December 1918 udstedtes en særskilt Forordning om Arbejder- og Funktionærudvalg, hvorved denne Institution udvidedes til at omfatte alle Virksomheder, Forvaltninger og Kontorer, som regelmæssigt beskæftiger mindst 20 Arbejdere, henholdsvis Funktionærer. Disse Udvalg skulde varetage Arbejdernes Interesser i Forhold til Arbejdsgiveren og i Forbindelse med ham overvaage Kollektivaftalens Overholdelse samt i Tilfælde, hvor en saadan Aftale ikke forelaa, i Forening med Arbejdernes faglige Organisationer medvirke ved Reguleringen af Lønninger og Arbejdsforhold. De skulde endvidere fremme et godt Forhold mellem Arbejderne indbyrdes og mellem dem og Arbejdsgiveren, modarbejde Faren for Bedriftsulykker samt bistaa Fabriktilsynet eller andre i samme Øjemed oprettede Organer. Endelig kunde Udvalgene i Tilfælde af Tvistigheder mellem Arbejderne og Arbejdsgiveren kræve Sagen henvist til Voldgift.

Revolutionen medførte imidlertid i sit videre Forløb for det første Oprettelsen af Arbejderraad i de forskellige Virksomheder og for det andet senere hen et Krav om, at disse Raad skulde anerkendes af Lovgivningsmagten. Et Løfte herom blev i Januar 1919 af tvunget Rigsregeringen og opfyldtes gennem Artikel 165 i Rigsforfatningen af 11. August 1919. Det bestemtes herved, at Arbejdere og Funktionærer er berettigede til i lige Grad og sammen med Virksomhederne at deltage i Reguleringen af Løn- og Arbejdsvilkaar ligesom i Udviklingen af de produktive Kræfter indenfor hele Næringslivet. Organisationerne paa begge Sider er at anse som lovlige anerkendte og de imellem dem truffne Overenskomster som bindende. Til Gennemførelse i Praksis af det i fornævnte Sætning udtrykte Program forudser Bestemmelsen Oprettelsen af Bedriftsraad, Distrikts- samt Rigsarbejder- og Økonomiraad.

Ved Lov af 4. Februar 1920*), der traadte i Kraft den 9. s. M., skabtes Grundlaget for Bedriftsraadene.

Loven bestemmer, at saadanne Raad skal oprettes indenfor Virksomheder, som regelmæssigt beskæftiger mindst 20 Arbejdere og Funktionærer.

I Virksomheder med fra 5—19 Arbejdere og Funktionærer vælges intet Bedriftsraad, men en »Bedriftsopmand«.

Bedriftsraadets Medlemsantal udgør:

i Virksomheder med fra	20—49 Arbejdere	.....	3 Medlemmer
—	50—99	—	5 —
—	100—199	—	6 —

Medlemsantallet vokser derefter gradvis indtil 30 i Virksomheder med mindst 15 000 Mand.

*) Lovens Tekst findes som Bilag 11, Sp. 3535.